УДК 339.9:327
Переузник І. В.[1], Єремєєва І. А.[2]
[1] магістрант спеціальності «Міжнародні відносини»;
[2] канд. іст. наук, доц.;
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна.

БІЗНЕС ЯК АКТОР МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: РОЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ЛОГІСТИЧНИХ КОМПАНІЙ У ГЛОБАЛЬНІЙ КОНКУРЕНЦІЇ

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується суттєвою трансформацією структури глобальної системи, у межах якої поряд із державами дедалі більшого значення набувають недержавні актори. До таких акторів належать транснаціональні корпорації, міжнародні організації, національні компанії, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність та інтегруються у світові ринки. Бізнес перестає бути виключно економічною категорією, перетворюючись на повноцінного учасника міжнародних відносин, здатного впливати на глобальні процеси. На сьогодні відбувається зростання ролі українських компаній у міжнародному економічному просторі, особливо в умовах геополітичних трансформацій та посилення інтеграційних процесів з Європейським Союзом. Логістичний сектор відіграє важливу роль у цьому процесі, оскільки забезпечує функціонування міжнародної торгівлі, мобільність товарів і послуг та формування глобальних ланцюгів доданої вартості.

Теоретичні засади дослідження ролі бізнесу як актора міжнародних відносин базуються на положеннях ліберальної парадигми, яка визнає множинність суб'єктів світової політики. Вплив у сучасному світі визначається не лише військовою чи політичною силою, але й економічними можливостями та здатністю формувати мережеві взаємозв'язки [1]. У свою чергу, геоекономічний підхід акцентує увагу на використанні економічних інструментів для досягнення стратегічних цілей держави, де бізнес виступає одним із ключових провідників такого впливу [2]. Особливого значення набуває діяльність логістичних компаній, які забезпечують інфраструктурну основу міжнародної економічної взаємодії. Вони не лише транспортують товари, але й інтегрують національні економіки у глобальні ринки, виступаючи посередниками у процесах міжнародної торгівлі. Від ефективності їх функціонування значною мірою залежить конкурентоспроможність країни загалом.

Показовим прикладом трансформації українського бізнесу у міжнародного актора є діяльність «Нової пошти» [3]. Компанія, яка спочатку функціонувала як внутрішній оператор експрес-доставки, поступово розширила свою діяльність, виходячи на міжнародні ринки та створюючи мережу представництв за кордоном. Така стратегія дозволяє не лише

диверсифікувати діяльність, але й інтегруватися у глобальні логістичні системи.

Міжнародна діяльність логістичних компаній сприяє розвитку електронної комерції, яка є одним із ключових драйверів сучасної глобальної економіки. Забезпечуючи швидку та надійну доставку, компанії створюють умови для розширення участі українського бізнесу у міжнародній торгівлі, що, у свою чергу, підвищує рівень економічної інтеграції держави. Конкурентоспроможність українських логістичних компаній у глобальному середовищі визначається комплексом взаємопов'язаних факторів: рівень технологічного розвитку, включаючи цифровізацію процесів, автоматизацію логістичних операцій та використання сучасних інформаційних систем; важливим є рівень гнучкості та адаптивності до змін зовнішнього середовища, що особливо актуально в умовах нестабільності світової економіки; значну роль відіграє здатність до формування стратегічних партнерств з іноземними компаніями [4].

У сучасних умовах глобальної конкуренції важливим чинником формування конкурентоспроможності логістичних компаній стає не лише їх внутрішня ефективність, але й здатність інтегруватися у міжнародні мережі створення вартості. Це передбачає участь у транскордонних логістичних ланцюгах, співпрацю з глобальними платформами електронної комерції та адаптацію до вимог міжнародних регуляторних стандартів. Таким чином, конкурентоспроможність визначається не тільки ресурсною базою компанії, але й її включеністю у глобальні економічні процеси, що формують сучасну архітектуру міжнародної торгівлі.

Водночас важливим аспектом є зростання ролі логістичних компаній як інструментів економічної стійкості держави. У контексті нестабільності міжнародного середовища та порушення традиційних торговельних маршрутів бізнес бере на себе функції, які раніше значною мірою виконувалися державними інституціями. Це проявляється у забезпеченні безперервності постачання, підтримці експорту та створенні альтернативних каналів міжнародної торгівлі. У результаті логістичні компанії стають не лише економічними суб'єктами, але й елементами забезпечення функціонування зовнішньоекономічної системи держави в умовах кризових викликів. Таким чином, логістичні компанії стають не лише економічними суб'єктами, але й елементами забезпечення функціонування зовнішньоекономічної системи держави в умовах кризових викликів. Це підкреслює їхню зростаючу роль у формуванні стійкості національної економіки та її інтеграції у глобальне середовище.

Окремої уваги потребує вплив повномасштабної війни на розвиток логістичного сектору України. З одного боку, відбулося руйнування традиційних транспортних маршрутів та інфраструктури, що ускладнило

здійснення міжнародних перевезень. З іншого боку, ці виклики стимулювали пошук нових логістичних рішень, зокрема переорієнтацію на європейські ринки та розвиток альтернативних маршрутів постачання. У результаті українські компанії змушені були прискорити процеси модернізації та адаптації, що позитивно вплинуло на їх конкурентоспроможність.

Бізнес починає виконувати функції, притаманні державі, зокрема у сфері економічної дипломатії. Через свою діяльність компанії сприяють налагодженню міжнародних економічних зв'язків, формуванню позитивного іміджу країни та зміцненню її позицій на міжнародній арені. Таким чином, бізнес виступає інструментом реалізації національних інтересів у глобальному середовищі.

Разом з тим, інтеграція українських компаній у світові ринки супроводжується рядом викликів. Серед них – висока конкуренція з боку міжнародних логістичних операторів, необхідність відповідності європейським стандартам якості, а також адаптація до різних регуляторних режимів. Це вимагає від компаній не лише підвищення ефективності діяльності, але й формування довгострокових стратегій розвитку.

Отже, українські логістичні компанії поступово трансформуються у важливих акторів міжнародних відносин, поєднуючи економічні, інфраструктурні та частково політичні функції. Їх діяльність сприяє інтеграції України у глобальний економічний простір, підвищенню її конкурентоспроможності та зміцненню позицій у міжнародній системі. Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому аналізі механізмів взаємодії бізнесу та держави у контексті реалізації зовнішньоекономічної політики, а також у вивченні ефективності стратегій міжнародної експансії українських компаній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Nye J. S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York: PublicAffairs. 2004.

2. Blackwill R., Harris J. War by Other Means: Geoeconomics and Statecraft. Harvard University Press, 2016.

3. Офіційний сайт Нова пошта. – URL: https://novaposhta.ua (дата звернення – 29.04.2025).

4. Єремєєва І.А. Транснаціональні корпорації як актори сучасних міжнародних відносин. *New integrations of modern education in universities: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Амстердам, 5–8 грудня 2023 р).* Амстердам, 2023. С. 297–300.